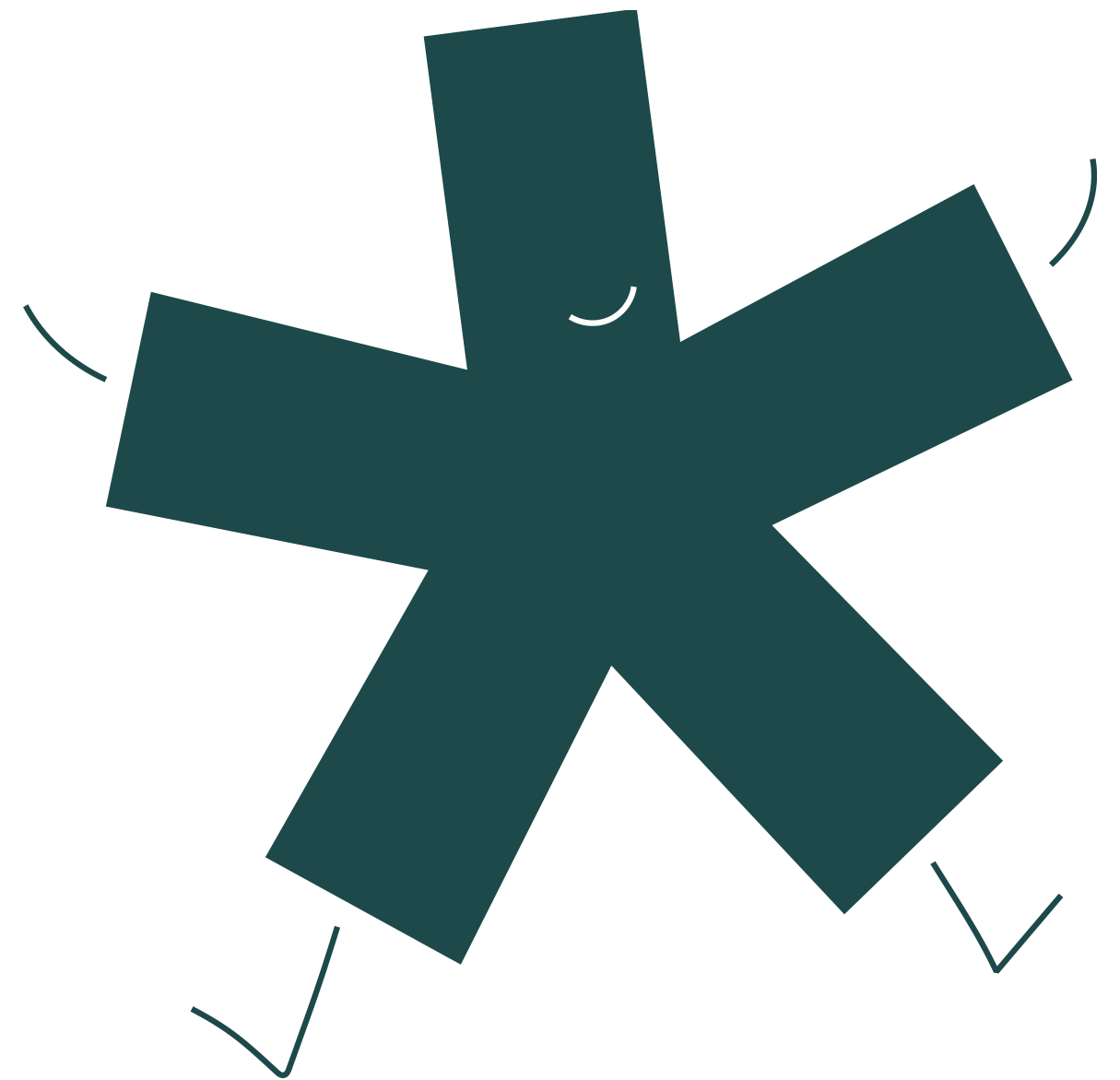

Muutuste juhtimine eestikeelsele õppele üleminekul

Eve Kalimulina

Tallinna Kihnu Lasteaed

direktor

"Kui tahad kiiresti minna, mine üksi. Kui tahad kaugele jõuda, mine koos,,

/Aafrika vanasõna/

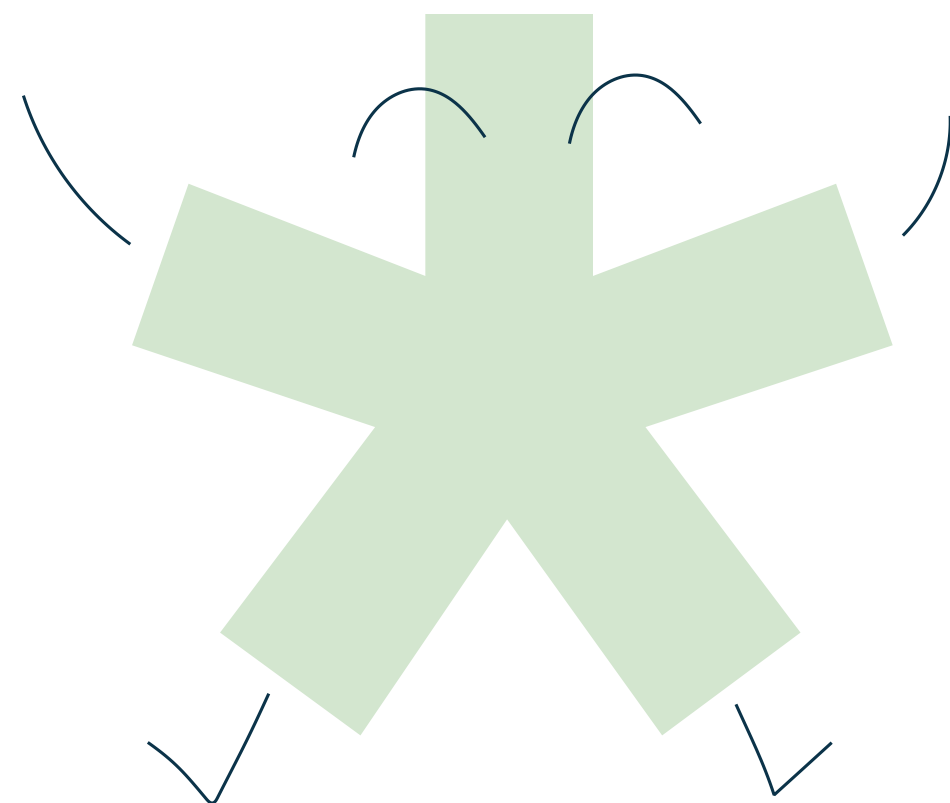
Enne üleminekut...

12-rühmaline lasteaed Tallinnas Lasnamäel

2023/2024 õppeaastal:

- 1 eesti õppekeeleaga sõimerühm
- 1 vene õppekeeleaga sõimerühm
- 2 liitrühma (1 eesti ja 1 vene õppekeeleaga)
- 3 eesti õppekeeleaga aiarühma
- 5 osalise keelekümbluse mudelil töötavat rühma (eesti ja vene õppekeeleaga)

Lapsi nimekirjas 248, neist eesti kodukeeleaga lapsi 7

Tallinna munitsipaalharidusasutuste eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava 2023-2024

Tegevusmeetmed, mis keskenduvad järgmistele prioriteetsetele suundadele:

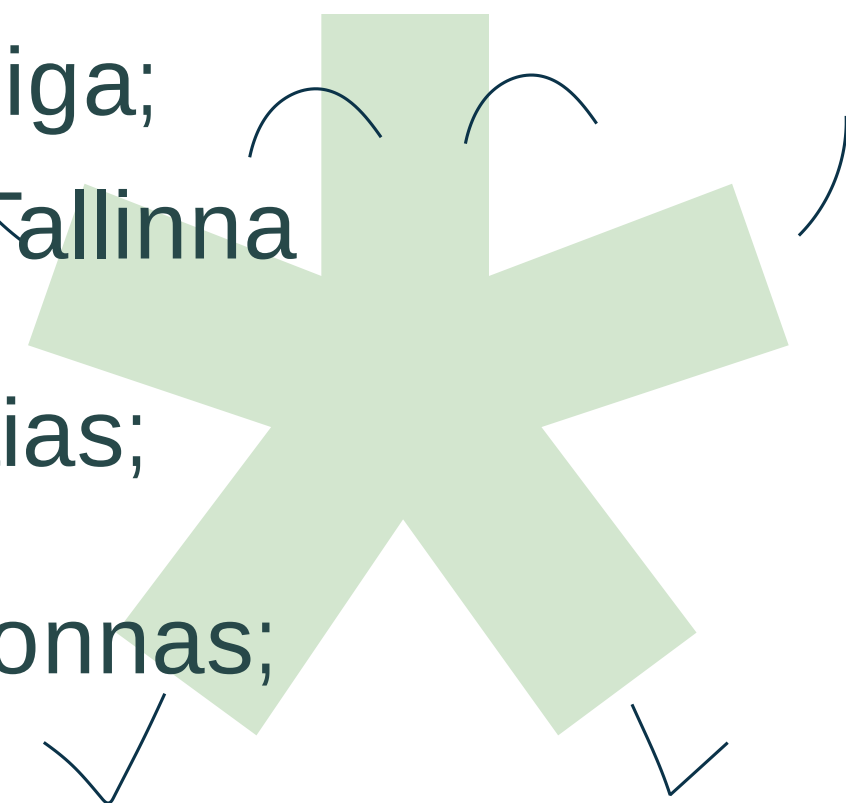
- haridusasutuste juhtide ja õpetajate toetamine eestikeelsele õppele üleminekuks valmistumise ja ülemineku elluviimise ajal ning seaduses nõutava kvalifikatsiooni saavutamisel;
- didaktiliste ja keeleliste koolituste pakkumine ja vahendamine, vastava õpikeskkonna loomine ja täiendava keelepraktika võimaldamine õpetajatele;
- õigusselguse loomine riigi ja linna tasandil;
- didaktilis-metoodiliste õppematerjalide ja -keskkondade kättesaadavuse tagamine õpetajatele ja lastele haridusasutustes;
- keskse värbamistoe pakkumine haridusasutustele.

Tallinna munitsipaalharidusasutuste eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava 2024-2025

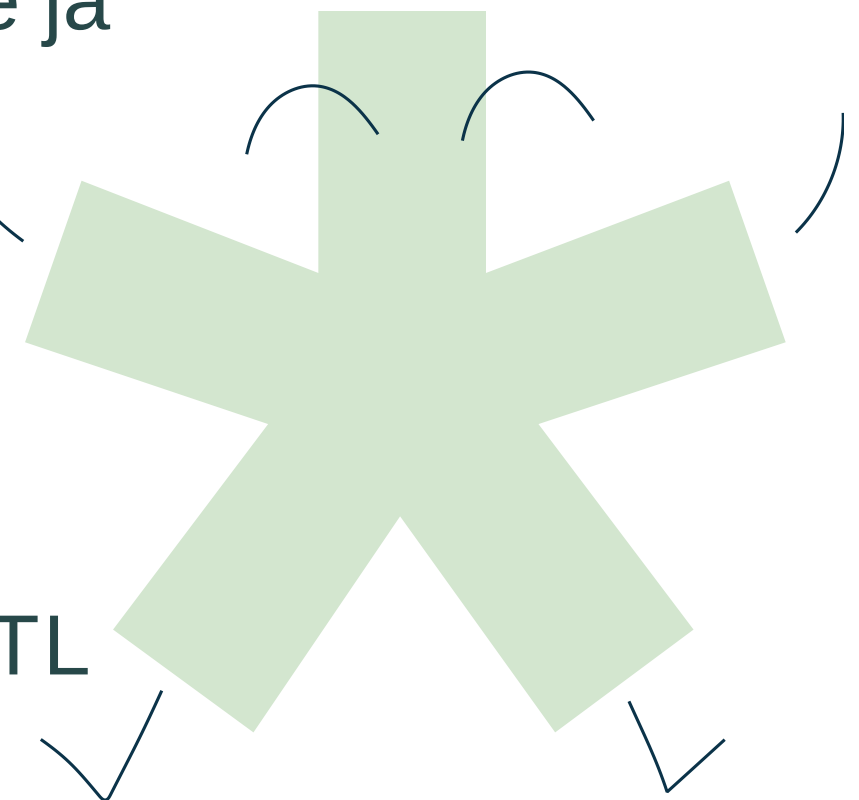
Tegevused:

- Eesti keele kursused õpetajatele vajaliku kutsekvalifikatsiooni (eesti keel C1-tasemel) saavutamiseks;
- Keelerände projekt lasteaiaõpetajatele (aktiivne keelepraktika eestikeelses asutuses);
- Õpetajate individuaalse keeleõppe toetamine keeleäpiga;
- Täienduskursused õpetajatele koostöös ülikoolide ja Tallinna Õpetajate Majaga:
 - Meeskonnatöö ja eesti keele õppe toetamine lasteaias;
 - Erivajadusega laps koolieelses lasteasutuses;
 - Õppimine ja õpetamine mitmekultuurilises õpikeskkonnas;
 - Ületuleku ekspress;

Ülemineku väljakutsed personali juhtimisel

- Tegevuskava koostamisel strateegiliste tegevuste planeerimine
 - julgus erinevate stsenaariumite kavandamisel (õpetajate kaardistus ja prognoos);
 - ausus vestlustes personaliga (keeletase dokumentatsioonis versus reaalsuses);
 - paindlikkus töökorralduses (asendamised seoses keelerännete ja koolitustega, koostöö ASÕP-ga);
 - valmisolek lastevanemate poolseks negatiivseks tagasisideks (muudatused rühmade töökorralduses, personali osas jne);
 - toimetulek personali vaimse tervise toetamiseks (personali soovidega arvestamine töökorralduses versus laste vajadustest lähtumine);
 - realistlik suhtumine muutustesse (kogenud pedagoogidega TL lõpetamine; pedagoogilise kompetentsi vähenemine; laste arvu vähenemine)

Enne üleminekut. Hetkeseis.

Personali koosseis keeletasemete järgi 2023/24 õppeaasta:

ÕPETAJAD (21): B1-1, B2 – 4, C1- 7, C2- 8, määramata- 1

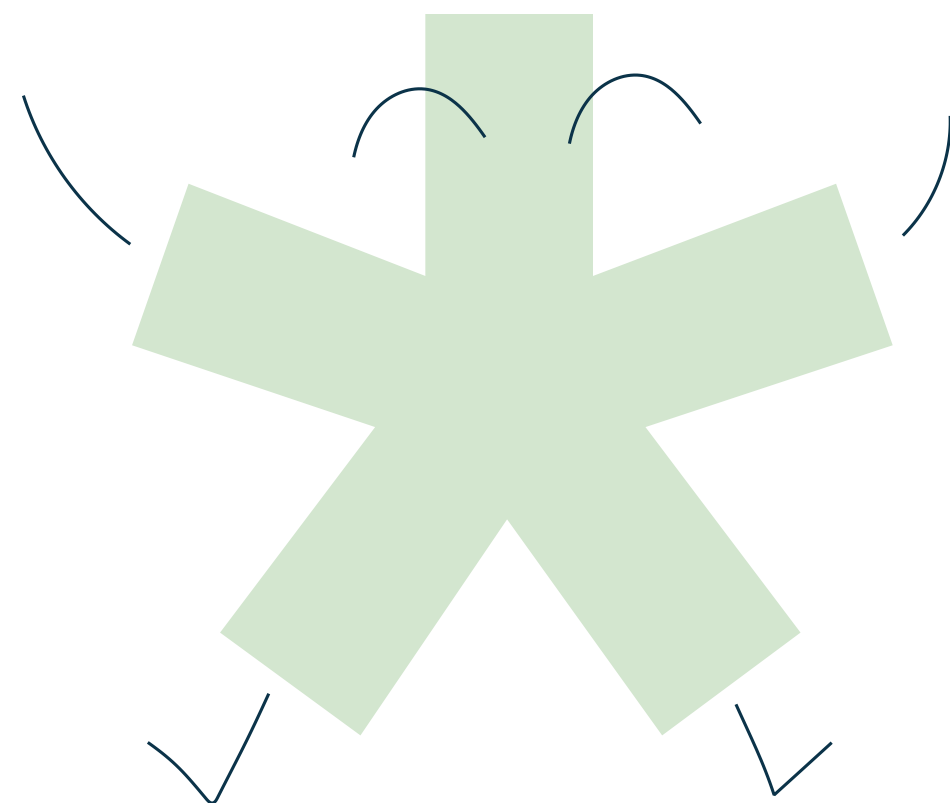
ÕPETAJA ASSISTENDID (4): A2 -2, C1 -2

ÕPETAJA ABID (12): A2 -2, B1 -2, B2- 4, C1- 1, C2 -2,
määramata- 1

Personali koosseis keeletasemete järgi 2025/26 õppeaasta:

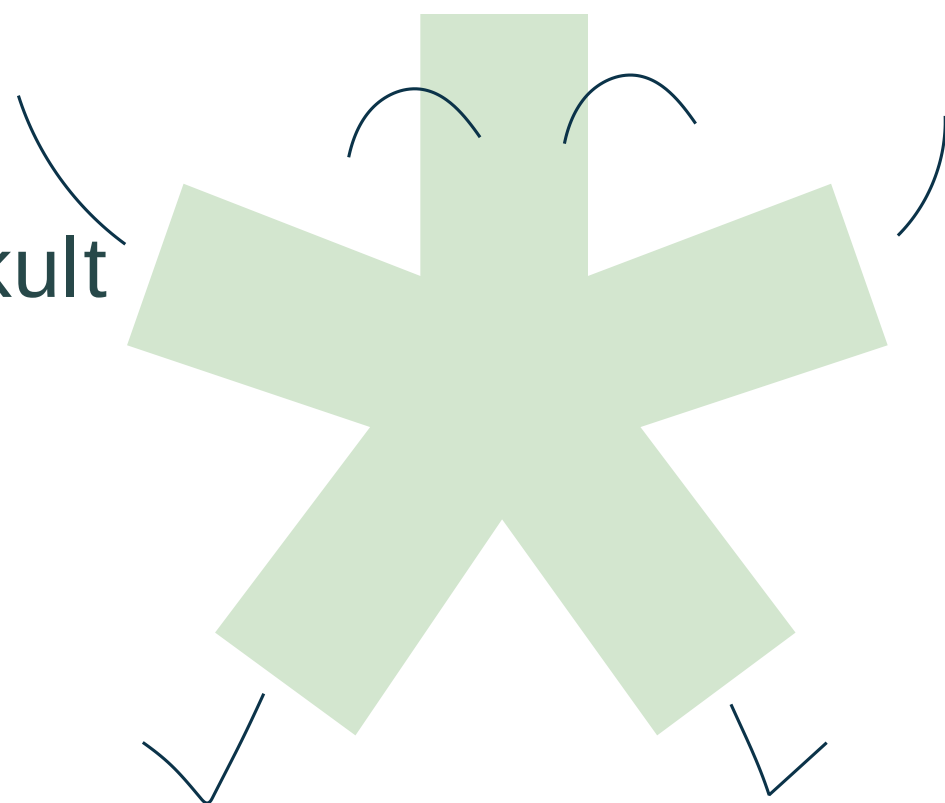
ÕPETAJAD (19): C1- 7, C2- 12

ABIÕPETAJAD (17): B1-4, B2 – 5, C1- 1, C2- 7

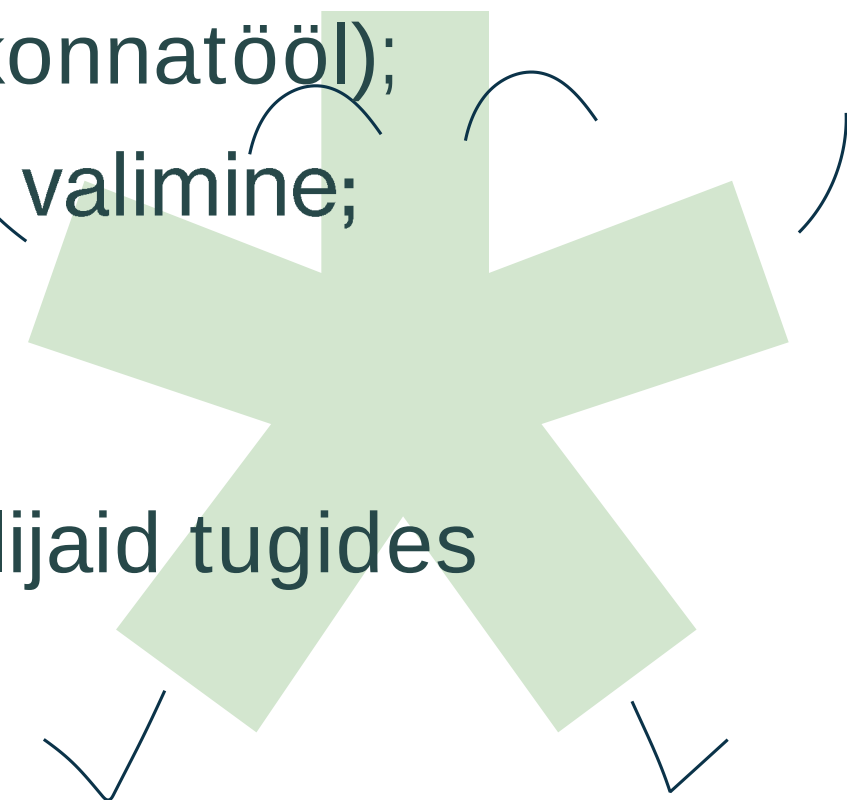
Juhtkonna tugi personalile

- Personali rotatsioon rühmade lõikes (igas rühmas vähemalt 1, võimalusel 2 eesti keelekandjat);
- Keelesõbra projekt (igale C1 tasemel õpetajale on leitud „keelesõber“, kes:
 - aitab pedagoogilisel dokumenteerimisel (ELIIS-i päevakirjeldused, rühma tegevuskava, projektiplaanid, esitlused, protokollid jne.
 - vaatab üle ja vajadusel redigeerib lasteaia FB –lehele ja kodulehele kirjutatud artikleid;
 - teeb vajadusel suulist keelelist korrektuuri ja juhib sõbralikult tähelepanu ette tulevatele keelevigadele;
- Töökohapõhise keeleõppe korraldamine (C1) kahel järjestikusel õppeaastal;
- Õpetajate (C1) esinemisoskuse toetamine, julgustamine;
- Koosolekutel lause lõpetamise kaartide kasutamine.

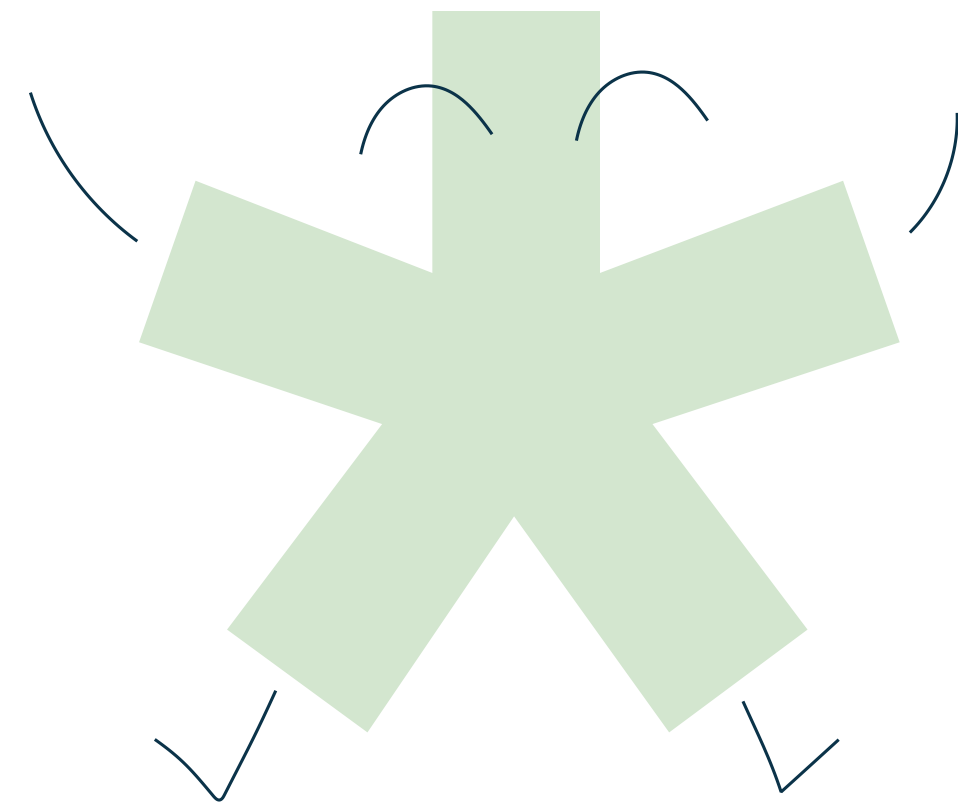
Juhtkonna tugi personalile

- Kokkulepete sõlmimine, **nende järgimine kõigi** poolt: töökeskkonnas suhtleme omavahel eesti keeles, olles eeskujuks lastele;
- Töörõõmu ja vaimset tervist toetava koolitussarja läbiviimine;
- Eesti keele õpet toetavatel koolitustel osalemine (kõik õpetajad on läbinud vähemalt ühe pikema koolituse)
- Ühiste motiveerivate ettevõtmiste korraldamine;
- Koostöövestluste läbiviimine (rõhuasetus keeleõppel ja meeskonnatööl);
- Personali motivatsioonisüsteemi keelestatuudi „Kihnu kieleau“ valimine;
- Väärtuspõhise värbamisprotsessi läbiviimine;
- Karjääripöörajate toetamine (mentorid, MEKK-i koolitused, supervisioonid). Olemasoleva personali toetamine, kes uusi tulijaid tugides võivad jääda unustuse hõlma;
- Meeskonnakoolitused ja supervisioonid.

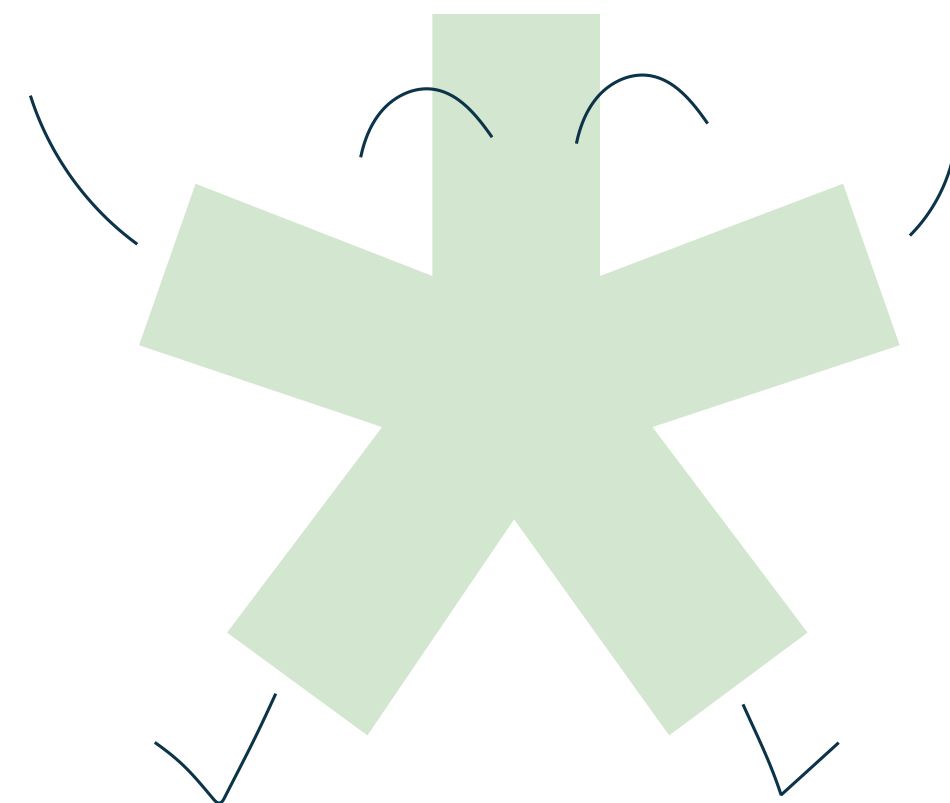
Ülemineku väljakutsed õppe -ja kasvatustsessi juhtimisel

- Millal algab lasteaia ja millal lõpeb õppe-ja kasvatustegevus?
- Kokkulepped personaliga keelekasutuse osas ja neist kinni pidamine (milline on nende eiramise mõju lapse keeleõppele?)
- Õpetajate (C1) valmisolek ja toimetulek eesti keeles õpetamiseks (laste arusaam õpetatavast, kaasatus ja distsipliini küsimused);
- Laste valmisolek õpetajalt (eelnev vene keel kandjannüüd eesti keeles õpetaja) teises keeles infot vastu võtta;
- Lastevanemate valmisolek oma lapsi toetada (kodused kõnelused ja selle mõju lapsele);

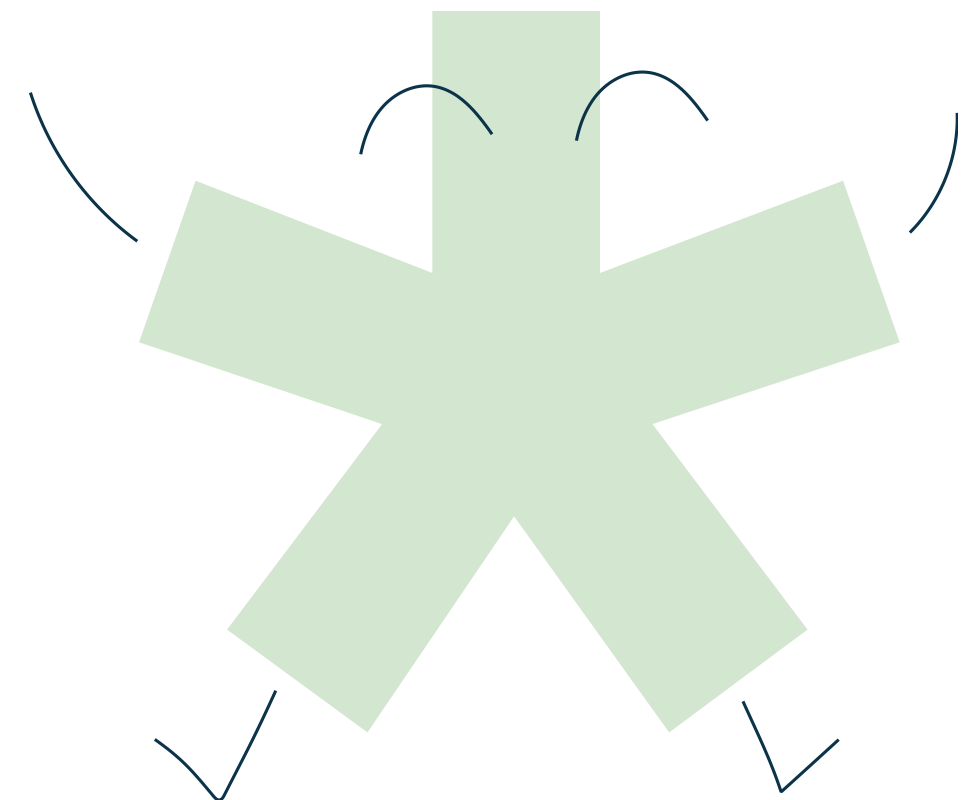
Ülemineku väljakutsed õppe -ja kasvatusprotsessi juhtimisel

- Projektõppe läbiviimine eesti keelest erineva emakeelega lastele (kas see on reaalselt läbi viidav, kui laps minust aru ei saa?);
- Õppevahendite soetamine keeleõpet silmas pidades (SMART-tahvlid, magnet tahvlid, suured magnetilised õppemängud erinevatel teemadel, kvaliteetsed keeleõppemängud);
- Digivahendite süvendatud kasutamine keeleõppes;
- Keeleõppemängude tutvustamine (iga rühm õpetas teistele 2-3 mängu)
- 1 aasta enne üleminekut lisategevused 5-7 a lastele eesti keele õppes;
- Huviringide läbiviimine (eesti keeles);
- Teatrietenduste korraldamine lasteaias (eesti keeles);
- Õppekäikude korraldamine tulenevalt projektõppe põhimõtetest laste huvide kaardistamisena;

Eeltöö ja tugi lastevanematele

- Lapsevanematele suunatud Tartu Ülikooli poolt koostatud infovoldik eesti ja vene keeles [MINU LAPS ÕPIB EESTI KEELES](#)
- Lastevanemate kohtumised professor Birute Klaas-Langiga;
- Iga rühma lastevanemate koosolekul osalemine ja ülemineku protsessi selgitamine;
- Tallinna linnal on olemas suurepärane leht üleminevate laste vanematele www.tallinn.ee/et/eestikeel, kus lisaks kõigele nüüd on olemas ka video(tunnid) erinevatel teemadel, mis on valminud strateegiakeskuse ja Tagasi Kooli koostöös;
- Lapsevanema meelespea;

ÜLEMIN EK EESTIKEELSELE HARIDUSELE

LAPSEVANEMA MEELESPEA

opetajatemaja.ee

Kuidas saab lapsevanem toetada oma last üleminekul eestikeelsele haridusele?

Lapse mõtlemis- ja õpioskus areneb emakeeles. Kasutage ilusat emakeelt, külastage kultuurisündmusi, mängige ja lugege koos, arutlege loetu või nähtu üle. Kodu panus lapse arengusse ning usk oma lapse võimetusse õppida teises keeles tagavad motivatsiooni ja turvatunde. Hea emakeeleoskus ja lai silmaring toetavad teiste keelte omandamist.

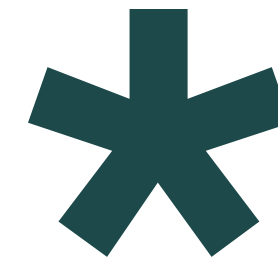
Paku emotsionaalset tuge, näita võimalusi. Positiivne suhtumine eesti keelde ja selles õppimisse toetab last. Vaadake filme, lastesaateid, osalege huvitegevuses, toetage raamatute lugemist. Näita, et eesti keel laiendab tema osalemise võimalusi.

Usaldus kodu ja kooli vahel motiveerib last. Toetades kooli ja õpetajat, tema otsuseid, kasvatad tema turvatunnet. Ära võrdle oma last teiste lastega. Küsi koolipäeva kohta, osale koosolekutel. Lapsevanem saab toetada koduseid õpiharjumusi ja koostööd kooliga, isegi kui ta keelt ise ei oska.

Julgusta last, et **teises keeles õppimine on eelis**, mis annab lisaks heale keeleoskusele **laiemad osalemis- võimalused ning kultuurilised ja sotsiaalsed oskused** kogu eluks.

Teises keeles õppimine arendab lisaks ka:

- 1. Probleemilahenduse- ja analüüsivõimet:** võimekus eristada ja keskenduda olulisele, lahendada probleeme ja kohaneda uute olukordadega.
- 2. Mälu ja õppimisvõimet:** suurem töömälu maht, mis on oluline loetu mõistmisel ja keeruliste ülesannete lahendamisel. Pikeneb ka tähelepanu ulatus, võime kauem keskenduda ja hallata mitut infokildu korraga.
- 3. Loovust ja paindlikku mõtlemist:** oskus leida loovaid lahendusi, võime "kastist välja" mõelda.
- 4. Teadlikkust oma õppimisest ja keeleoskusest:** Oskus analüüsida ja mõista keelemehhanisme parandab ka emakeeleoskust. Kasvab võimekus omandada kergemini järgmisi keeli.
- 5. Mitmekultuurilisuse mõistmist ja empaatiat:** Kokkupuude erinevate kultuuriliste väärtustega aitab arendada kultuuridevahelist mõistmist, mis on eriti väärtuslik rahvusvahelistes suhetes ja diplomaatias.

TEISE KEELE OMANDAMISE ETAPID

Lapse toimetulekut õppes, tema eneseusku ning motivatsiooni suurendab oskuslik **lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õpe) rakendamine**, mis on metoodika, mida suuresti rakendatakse üleminekul eestikeelsele haridusele.

LAK-õppes õpivad lapsed eesti keelt kõigis ainetundides, õpitava aine ja keele keskkonnas, suheldes praktilistes olukordades. Klassiruumis kasutatakse lihtsat ja selget keelt, toetatakse visualiseerimise ja kordamisega. Keelevead on õppimise loomulik osa. Tihti rakendatakse diferentseeritud õpet, eakaaslaste tuge ning individuaalset lähenemist. Keel areneb järk-järgult, keele kasutamist juhatakse, näiteks rühmatöös, kus eri tasemega õpilased töötavad koos.

Kui muretsed lapse edasijõudmise pärast, siis kindlasti vestle esmalt õpetajaga.

Lisaks on koolis lapse toetamiseks olemas erinevad tugispetsialistid: logopeedid ning eripedagoogid, psühholoogid jpt, kes vajadusel töötavad individuaalselt või väikerühmades teie lapsega.

Tugiteenuste abil saab toetada iga lapse arengut.

LAK-õppes toimub teise keele õppimine sarnaselt emakeele omandamisele, viibides/luues õpitava keele keskkond. Keelearengus eristatakse etappe, mille läbimine ja kiirus on aga individuaalne.

1. Elkönelemise etapp (Pre-production)

„Vaiksel perioodil“ omandab õppija sõnavara passiivselt, ta kuulab, kuid ei räägi, keskendub kõlale, rütmile, püüab mõista. Laps vastab žestide või miimikaga. Õpetaja kasutab fraase ja lauseid, toetab arusaamist visuaali, žestide, näidete ja praktilise ülesandega.

2. Varase tootmise etapp (Early Production)

Õppija kasutab üksikuid sõnu, fraase piiratud ja ebatäpse sõnavaraga. Vastab lihtsale küsimustele. Õpetaja pakub lause koostamiseks kordamise võimalusi, lause alguseid, valikvastuseid või toetavaid küsimusi.

3. Aktiivse suhtlemise etapp (Speech Emergence)

Õppija räägib lihtsate lausetega, teeb vigu, osaleb suhtluses. Õpetaja esitab avatud küsimusi, kutsub vastama täislausetega, mudeldab õiget keelt, jätkatakse toetatud lugemise ja kirjutamisega.

4. Vahepealse keeleoskuse etapp (Intermediate Fluency)

Õppija mõistab ja kasutab sujuvalt keerukamaid lauseid, arvestab keele reeglitega. Ta osaleb arutelus, väljendab oma arvamust. Õpetaja suunab kasutama pikemaid ja detailsemaid vastuseid.

5. Edasijõudnud keeleoskuse etapp (Advanced Fluency)

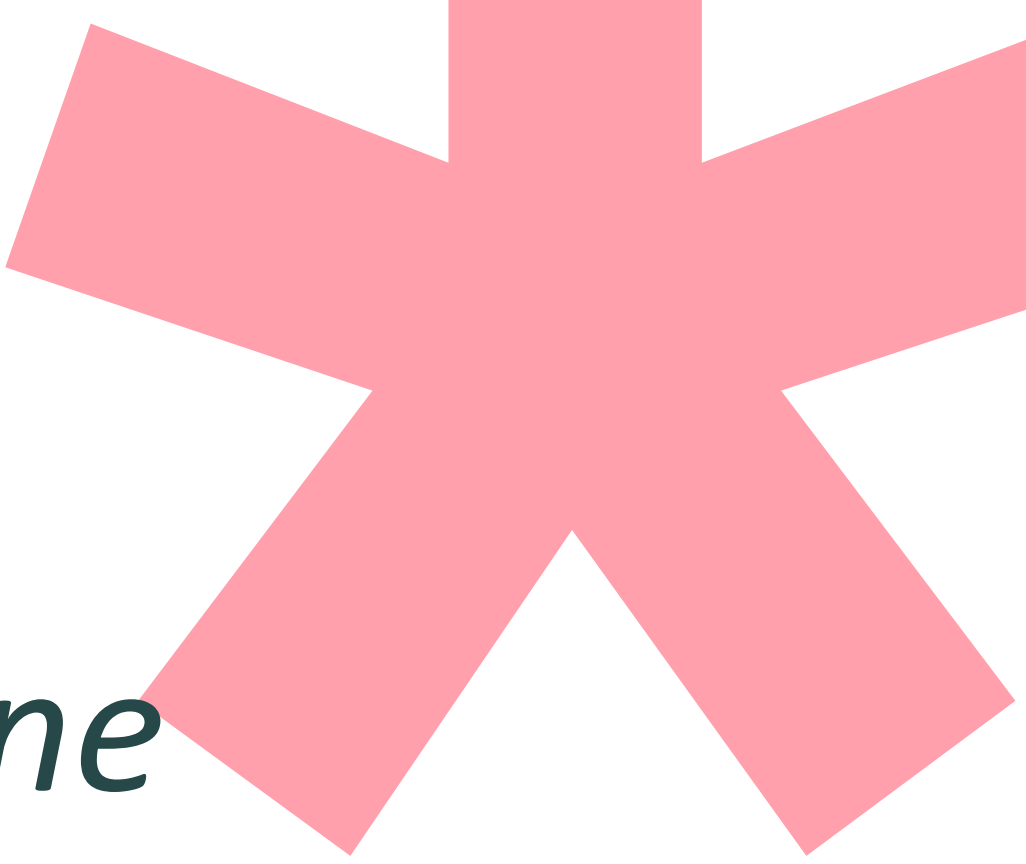
Keeleoskus läheneb emakeele tasemele. Õppija kasutab keelt nii suhtluses kui ka ainealaselt vabalt ja täpselt. Esineb üksikuid vigu. Õpetaja suunab keskendumale keele nüanssidele, näiteks stiilile. Õppija on motiveeritud kasutama keelt teistes valdkondades.

Teises keeles õppimise eelised

Teadlaste sõnul on teises keeles õppimine rohkem kui lihtsalt keele omandamine – see arendab lapse aju potentsiaali ja rikastab tema isiksust, pakkudes talle elu jooksul mitmeid eeliseid.

*"Üleminek ei ole ainult
keelevahetus – see on ühine
teekond, kus iga
meeskonnaliige aitab luua uut
harjumust, uut kultuuriruumi ja
uut kvaliteeti."*

Kihnu vanasõna, meie moto:

„Kis pusib, sie
saab“

Aitäh!

